

[Kurt Hansen]

Som et trettende punkt kan man nævne, at der ved landbrugets stuehuse modsat parcelhuse ikke er mulighed for standardfradrag, men til gengæld kan alle vedligeholdelsesudgifter fratrækkes over driften, og dette indebærer, at næsten alle stuehuse er blevet kraftigt forbedret over et fuldt fradrag i indkomstopgørelsen, hvilket naturligvis rummer nogle gode fortjenstmuligheder i forbindelse med værdistigninger ved salg.

Det var nogle fordele, der skattemæssigt gives til landbruget. Men når der snakkes landbrug, må EF også nævnes. Ikke engang landmændene, der blev stillet en sikker gevinst i udsigt, er tilfreds med den udvikling, der er foregået under det danske EF-medlemskab. Ganske vist betyder landbrugsordningerne, at det er nogenlunde sikkert, at man kan få afsat sine produkter til priser, der holdes kunstigt oppe, men ordningerne er først og fremmest til gavn for de store landbrug og især for dem, der producerer korn. Generationsskiftet vanskeliggøres af de stigende jordpriser, som EF-medlemskabet bidrog kraftigt til.

Men generelt er landbrugsordningerne udtryk for en fordelingspolitik, hvor der tages fra landbrugerne, hvor der tages fra forbrugerne – og det vil primært sige lønarbejderne – og hvor der gives til producenterne. Til gengæld kan selv landmænd se, at ordningerne er uholdbare. Produktionsoplagring i smørbjerg og kødpukler kan ikke fortsætte i længden, og de kunstige ordninger, skabt bl. a. igennem de monetære udligningsbeløb, forvrider markedet og udhuler forbrugernes realøen.

Har landmændene således ingen grund til begejstring, så er det lønarbejderne, der sidder med smerten. Det er dem, der i tusindvis, ja, titusindvis, er blevet kastet ud i arbejdsløshed, og det er deres lønninger, der holdes nede gennem såkaldt indkomstpolitik, med det resultat, at man derudover yderligere kan opleve, at der sker udhuling af lønningerne gennem prisstigninger bl. a. på fødevarerne.

Vi oplever ligeledes, at landbruget i stadig voksende grad er blevet sammenvævet med industrien og på mangfoldige måder bliver underkastet industrien. Den afgørende ændring, der er sket med landbruget, er, at mens det tidligere var formålet med landbruget, at der skulle produceres føde, er formålet i dag, kan man sige lidt firkantet, først og

fremmest at få forrentet den kapital, der er bundet i jord, bygninger og maskiner, medens spørgsmålet om, hvad det er muligt at få produceret, selvfølgelig er afhængigt af, hvad der giver flest penge i kassen. Hvis det f. eks. bedre kan betale sig at producere morgenfruer, vil vi se tusinder af hektarer fyldt med morgenfruer, og det er ganske givet en afgørende forandring i forhold til tidligere.

Denne delvise industrialisering er jo ikke udelukkende til fordel for landbrugerne end-sige for befolkningen i øvrigt. Den har medført, at mange landmænd i dag fører en temmelig hård tilværelse. Tit må de have et job ude i byen for at kunne drive deres mindre landbrugsejendomme, og vi ser, hvordan mange sygdomme sætter sig igennem; bl. a. må stresssygdomme helt afgjort betegnes som en følge af denne udvikling.

Den tale, der føres om effektivisering af landbrugsproduktionen, om forøgelse af eksporten osv., minder i øvrigt i meget høj grad om den tale, der kommer fra industriens side. Dette kapitalistiske systems styring af landbruget sker ved ændringer i priser og afsætningsmuligheder. F. eks. er det først og fremmest en forskydning i priser, arbejdskraft og produktionsmidler, der har medført, at arbejdskraften er blevet erstattet med kapital. Forholdet mellem prisen på arbejdskraft og prisen på kunstgødning har medført, at staldgødningen bestemt ikke udnyttes, som den burde udnyttes. De økologiske faktorer, der før var afgørende for produktionen og dens tilrettelæggelse, bliver mere og mere underordnet de økonomiske mekanismer, efterhånden som landbruget i stadig stigende omfang indgår i den kapitalistiske økonomi. De stoffer, som jorden har brug for for at bevare sin bonitet, føres ikke længere tilbage til jorden, men udledes i søer, vandløb, havet osv., hvor de forårsager forurening.

Efter VS' opfattelse er den nuværende landbrugspolitik forbrugerfjendsk, miljøfjendsk og u-landsfjendsk, ja, i den sidste ende må man vel også kunne betegne den som landmandsfjendsk. Derimod glæder den grovvarekoncerne, gødningsproducenterne osv.

Energimæssigt er der også noget rivende galt i det danske landbrug og for den sags skyld i alle de industrialiserede landes landbrug. Udgiften til fossil brændstofenergi pr. arealenhed er ofte væsentlig større end ener-